Den spektakulära entrén, med sin välvda lobby, stucco lustro, mönstrade stengolv och en stor ljuskrona. Receptionsdisken har en front i tre lager krossat glas med en spegel bakom, längre in väntar en bardisk med en bakbelyst onyxsten som front.

Årsringar

Att kunna sin byggnadshistoria, att se de kulturhistoriska värdena och veta hur man plockar upp dem; Studio Ram har låtit arvet från Ture Stenberg och Peter Celsing varit vägledande när man inrett kontorshotellet Banken vid Stora Torget i Uppsala. Den nya och gamla stenen binder samman årsringarna.

TEXT: **PETER WILLEBRAND** FOTO: **STUDIO RAM/ARIEL RAMIREZ**

– VI ÄR ett litet kontor i Stockholm som oftast fokuserar på privata projekt där vi får stort utrymme att jobba med detaljer. Det är inte så ofta man når samma detaljnivå i kommersiella projekt, men här har det verkligen varit så. Ett privat projekt i kommersiell skala, skulle man kunna sammanfatta.

Ariel Ramirez, arkitekt och grundare av Studio Ram, beskriver förutsättningarna för projektet Banken Coworking, en multifunktionell byggnad mitt på Stora Torget i centrala Uppsala som slog upp portarna i februari 2026. Här finns allt från arbetsplatser, kontorshotell, gym, biograf och signaturrestaurangen La Girafe – samlade under ett och samma tak i en historisk miljö.

Byggnaden uppfördes ursprungligen mellan åren 1906 och 1909 som Uplands Enskilda Bank men har sedan dess även tjänat andra syften och verksamheter. För bara några år sedan användes till exempel delar av lokalerna för att bedriva undervisning i en privat gymnasieskola.

FOTO: STUDIO RAM

Ariel Ramirez

Ombyggnadsprojektet påbörjades 2021, mitt under pandemiåren.

– Fastighetsägaren hade tidigt en hög ambitionsnivå och ville

Arvet från Ture Stenberg och Peter Celsing har förvaltas med tidstypiska årsringar i snickerier, möbler och stengolv.

En mellanvåning har byggts upp i den stora bankhallen.

skapa något beständigt som gjorde avtryck. Vi kände mer eller mindre direkt att det handlade om att förvalta byggnadens arv – årsringarna från Ture Stenbergs ursprungliga arkitektur från förra sekelskiftet och den senare 1900-talsrenoveringen signerad Peter Celsing.

– Vi jobbade mycket för hand till en början och skissade fritt på lösningar för att komma fram till en idé. Ambition var att inte arbeta för mycket konceptuellt som lätt slår över och blir för konstgjort. Vi ville att de nya grepp som vi tillförde skulle kännas som en fortsättning på byggnaden och sudda ut gränser mellan årsringarna. Om man inte ser en alltför tydlig skillnad mellan dem och vad vi själva har tillfört ser jag det som ett bevis för att vi har lyckats.

DET MONUMENTALA HUSET vid torgets östra sida är byggt i nybarockstil, med en karakteristisk fasad i röd skotsk sandsten. Ture Stenberg är vid sidan om stadsarkitekten Gunnar Leche en av Uppsalas mest inflytelserika arkitekter under 1900-talet. Han har bland annat även ritat Uppsala saluhall.

För vägledning i historien fanns ett rikt bildarkiv som visade hur banken såg ut under tidigt 1900-tal och framåt. Ture Stenbergs inredningsarbeten vid den här tiden präglades av en jugendstil som förenade organiska former, exklusiva materialval och tidig funktionalism. Man hittar liknande grepp i många samtida bankbyggnader, som till exempel Skånebanken vid Drottninggatan i Stockholm som i dag är en del var kvarteret Rosenbad. Även den är klädd i en röd sandsten, Övedssandsten. När Rosenbad restaurerades för några år sedan ersattes den med Orsasandsten eftersom Övedssandsten inte längre bryts.

– Det var många tidstypiska exotiska träslag i inredningen, som mahogny. Vi var tvungna att hitta alternativa träslag, både på grund nya regelverk och av kostnadsskäl. Annars har väldigt mycket handlat om utgå från det befintliga materialet, och hur vi kan jobba vidare med det i ett slags återbruk.

När ”brutalisten” Celsing kom in i samband renoveringen i slutet av 50-talet blev det mer av funktionalism och den tidens snickerier.

– Det mesta av den ursprungliga träpanelen plockades då bort och väggarna målades vita, säger Ariel Ramirez.

Han visar upp några av de gamla svartvita fotona från början av 1900-talet.

– De ursprungliga träpanelerna i den gamla bankhallen är någonting som vi valt att ta tillbaka som ett slags referens men i ett nytt utförande som smälter samman med resten av snickerierna. I entrén och hallen ser man också den stenläggning som finns kvar än idag.

VID EN SENARE och modernare renovering, där Celsing inte var inblandad, gjordes ett än större ingrepp som även fick konsekvenser för delar av det vackra stengolvet. Ariel Ramirez suckar lite när han berättar.

– När vi tog bort den här mattan var golvet under helt förstört. Man hade helt enkelt tagit bort det fina stengolvet och

Det monumentala huset vid torgets östra sida är byggt i nybarockstil, med en karakteristisk fasad i röd skotsk sandsten.

byggt installationer istället. Och när inget stengolv fanns kvar blev vi helt enkelt tvungna att återskapa det.

Från beställarens sida fanns samtidigt ett tydligt önskemål om att entrén och bankhallen med sitt höga tak skulle få mer yta. En mindre mellanvåning, en entresol, med utsikt över restauranggolvet, har tillkommit i hallen där en trappa med smidesräcken leder besökarna upp till våningsplanet ovanför.

– Rent konceptuellt bär framför allt entréplanet upp årsringen från sekelskiftet medan Celsings arv blir mer tongivande högre upp i byggnaden.

Entrén, med sin välvda lobby, stucco lustro, mönstrade stengolv och en stor ljuskrona, sätter en centraleuropeisk ton som skulle kunna vara hämtad från en Wes Anderson-film eller *Tredje Mannen* med Orson Welles. Receptionsdisken i entrén markerar tydligt steget från gata till salong, man hamnar i en annan värld än den som pågår på torget utanför.

– Från början hade vi en idé om en mer nedtonad reception, i klassisk bankstil med trä och mässing, men efter en diskussion med fastighetsägaren bestämde vi oss något häftigare och mer uppseendeväckande. Vi kom fram till ett koncept som skulle stå i total kontrast till den strama banken. Den blev den här receptionsdisken med en front i tre lager krossat glas och med en spegel bakom som skapar en effekt av oändlighet. Tanken är de krossade resterna – väldigt abstrakt – ska påminna om en smash and grab-kupp, bankrån och säkerhet är ju också något som kopplas samman med bankverksamhet, säger Ariel.

Nytt mönstrat stengolv på toaletterna i Ekebergsmarmor och Kolmårdsmarmor.

Det krossade glaset står också i bjärt kontrast till den bardisk som möter besökaren lite längre in i bankhallen.

– Där har vi använt en bakbelyst onyxsten som front. Internationellt finns många exempel på sådana barer, som är väldigt vackra. Den här lyser upp med ett gulaktigt sken, otroligt effektfullt. Det blir samtidigt en subtil blinkning till banken som en symbolisk plats där man förvarat skimrande ädelstenar, guld, och rikedomar.

MERPARTEN AV DE nya stenarbetena hittar man också på entréplanet. Det är de svenska klassiska marmorsorterna Kolmårdsmarmor, Ekebergsmarmor och Brännlyckan – både original och nybruten.

– Brännlyckan fanns inte här från början, men finns nu i den nya golvytan som byggts upp i samman mönster som det äldre golvet. Entreprenören har gjort att fantastiskt fint jobb. Förutom patineringen går det inte att se någon annan skillnad mellan gammalt och nytt.

La Girafe är en fransk signatur-restaurang och bistro som stjärnkrögaren Pontus Fritihof står bakom.

”Hållbart kan tolkas på många olika sätt, men det finns ju inget annat material i huset kommer att överleva stenen.”

– Vi har också genomgående använt Ekebergsmarmor i fönsterbänkarna på alla plan medan Kolmårdsmarmorn återkommer i olika nyanser i badrum och toalettutrymmen på flera plan.

I dag lever vi i en digital tid där de flesta av oss aldrig besöker ett fysiskt bankkontor. För många unga är banken något astrakt som man loggar in på via sin telefon – och kontanter hanterar man i praktiken aldrig.

Men för oss som är lite äldre och fortfarande minns tiden med blanketter, checkar och in- och utbetalningsavier som skulle signeras i skydd av ett bås och där telefonhytter stod redo för viktiga samtal blir Studio Rams nya gestaltning en nostalgisk blinkning till en svunnen tid. Man ser hantverket i detaljerna, som de nya profilerade dörromfattningarna i Kolmårdsmarmor, de fina träarbetena och den trä- och vävinklädda fasaden på kontorsplanen som döljer radiatorer, eldragningar och kablar. Man förstår att arkitekten gjort läxan noggrant för att inte hamna i något som skulle kunnas känns som ett påklistrat koncept.

– Nej, dit ville vi verkligen inte. Det är också en del av orsaken till varför vi har jobbat så medvetet med olika lager. Och när man väl har bakgrunden klar för sig kan man jobba vidare med en väldigt genomtänkt fast interiör. Vi har kunna använda en väldigt eklektisk lösmöblering och belysning som skapar ett slags dialog, och vi har balanserat nya möbler med vintage för att undvika den kala känslan som man ofta får av helt nya projekt.

Studio Ram arbetar återkommande med sten i privata projekt, både interiört men även på fasad och liknande. Banken tillhör också en av de projekt som nominerades till Stenpriset i år.

– Vi tycker väldigt mycket om sten, oavsett projekt. Mycket på grund av beständigheten som stenen bidrar med till en miljö.

– Hållbart kan tolkas på många olika sätt, men det finns ju inget annat material i huset kommer att överleva stenen. Slitaget på sten är generellt väldigt enkelt reversibelt. Man kan slipa upp en stenyta så är den som ny igen.

– Sedan gillar jag också att sten är ett material där naturen själv får vara konstnären, den som håller i penseln. Få naturliga material erbjuder en sådan variation av uttryck, och kan vara såväl expressivt som subtilt beroende på sort och tillämpning. ■

Projekt: Banken Coworking
Beställare: Igowork
Arkitekt: Studio Ram
Stenleverantör: Borghamns stenförädling, Borghamnsten m. fl.